

ANVISNINGAR och LAGKRAV

2014-04-02 v./u.

Infrastruktursektorn

VA-verket

I detta dokument finns en genomgång av VA-verkets viktigaste miljöpåverkan och vad som kan göras för att minimera negativ miljöpåverkan samt relevanta lagkrav för verksamheten. Vid förslag till förändringar eller uppdateringar av detta dokument ska miljökansliet kontaktas. Vid avvikelser från dessa anvisningar, miljöpolicy, miljömål eller när negativ miljöpåverkan uppstår som t ex oljespill skall alltid miljökansliet kontaktas.

1. Verksamheten

VA-verkets verksamhet går ut på att rena avloppsvatten för att undvika utsläpp av kväve, fosfor och andra miljö- och hälsoskadliga ämnen i Östersjöns vatten. Att verket, ledningssystemet och pumpstationer fungerar och är igång är alltså den viktigaste miljöaspekten kring verksamheten.

2. Upphandlingar och inköp

Vid upphandlingar är det viktigt att ställa miljökrav. Anlitade leverantörer bör ha ett dokumenterat miljöledningsarbete och helst vara miljöcertifierade. Viktigt att tänka på vid inköp av förbrukningsvaror är att de skall de helst vara miljömärkta. Godkända miljömärken är bra miljöval, svanen, ISO14001, EU-blomman eller EU:s ecolabel och Krav. Det finns även andra miljömärken och vid osäkerhet bör miljökansliet kontaktas för vägledning.

Offentlig upphandling står för ca 16 % av BNP i Europa och i Norden är den siffran ännu högre. Det betyder att de krav som ställs i offentliga upphandlingar och inköp verkligen kan påverka hur leverantörerna bedriver sitt miljöarbete. Miljömärkta produkter har oftast bättre miljöprestanda än icke-miljömärkta produkter. Mindre mängder farliga ämnen används, mindre energi vid framställning, lägre utsläpp av miljö- och hälsoskadliga ämnen till luft och vatten och så vidare. Därför är det viktigt att Mariehamn också satsar hårt på att vara ett föredöme och ha med miljökrav i alla upphandlingar och inköp.

2. Kemikalier

När oljor och kemikalier som är miljö- eller hälsofarliga används skall säkerhetsdatablad finnas tillgängligt.

3. Avfallshantering

För att minimera mängden avfall bör man i första hand minimera mängden avfall som uppkommer. Det betyder att man ska fundera över om man över huvudtaget behöver köpa in varan. I andra hand ska man återanvända sådant som redan producerats, alltså använda gamla saker eller varor på nytt. I tredje hand ska avfallet sorteras och återvinnas. En typ av återvinning är avfallsförbränning och energiåtervinningen som då uppnås. I sista hand ska avfallet deponeras.

För de fall när återvinning och sortering skall ske inom verksamheten skall fraktioner finnas för, metall, biologiskt avfall, brännbart restavfall, glas, metall, plastförpackningar, well/kartong och papper. På www.renhallningen.ax finns detaljerad information om vad som skall slängas i de olika kärlen. Farligt avfall som överbliven färg, oljerester, kemikalierester, batterier, elektriska apparater,

etc tas om hand och läggs i särskilt skåp och fraktas till återvinningscentralen av renhållningen.

Det är viktigt att inget hamnar i fel fraktion då det försvårar i återvinningsprocessen. Väl sorterat avfall bidrar det till att mindre nytt material behöver tas i anspråk, att mindre energi krävs i produktionsprocesser och att det som ska energiåtervinnas kan ge så mycket energi som möjligt (fuktigt avfall ger t ex. mindre energi än torrt).

4. Städning

Även städning är en aktivitet där rutiner och attityder spela en stor roll. Alla ytor skall vara välstädade och med god ordning. Det är dock viktigt att städningen sker med miljöanpassade material och kemikalier. Städkemikalier bör vara miljömärkta och återhållsamhet bör iaktas vid förbrukningen. Om kemikalier med farosymboler används skall säkerhetsdatabladet finnas tillgängligt.

5. Energiförbrukning

Lampor bör släckas när de inte används, lågenergilampor bör installeras i alla armaturer. Andra elektriska apparater och maskiner bör även slås av när de inte används.

6. Rapportering

Vid eventuella driftstörningar med negativ miljöpåverkan (t.ex. större bräddningar i anslutning till allmänna badstränder) ska driftansvarig rapportera direkt till Åland miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) samt till miljösamordnaren.

LAGKRAV

Landskapslag (LL) 2008:124 om miljöskydd, syftet med denna lag är att främja en hållbar utveckling genom att undvika negativ miljöpåverkan samt genom att undanröja och begränsa skador av sådan påverkan. Inom verksamhet som medför risk för förorening av miljön ska allmänna principer om försiktighet och aktsamhet, om prevention och minimering av olägenheter, om bästa praxis ur miljösynpunkt samt om förorenarens ansvar tillämpas enligt 1 § i nämnda lag.

Landskapsförordning (LF) 2008:130 om miljöskydd, i bilaga 1 till denna förordning anges verksamheter för vilka tillstånd eller miljögranskning krävs.

Vid förebyggande av uppkomsten av avfall, vid begränsande av avfallets farliga och skadliga egenskaper samt vid hantering av avfall skall bestämmelserna i LL 1981:3 och LF 2011:74 om renhållning iakttas.

Vid anläggningen får endast sådana medel och kemikalier användas som är tillåtna enligt lag, vilka anges i landskapslag (1990:32) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier.

Vattenlag (1996:61) för landskapet Åland, denna lag skall tillämpas på nyttjande, skydd och vård av ytvatten och grundvatten. Lagen är tillämplig på markanvändning samt andra verksamheter och åtgärder inom landskapet som riskerar att påverka ytvattens eller grundvattens förekomst, beskaftenhet eller ekologiska betydelse inom eller utanför landskapet.

Landskapsregeringens beslut (2006:41) gällande vissa upphandlingar klargör tydligt att miljöhänsyn ska integreras i så stor utsträckning som möjligt i upphandlingsförfarandena.